

Tarihin İzinde Edirne Gezisi

GEZİ ALANI REHBERİ

EDİRNE

Edirne, Trak kabilelerinden Odrisler'ce Meriç'in Tunca ile birleştiği yerde kurulmuştur. Daha sonra şehir Makedonyalılar ve Romalılar tarafından genişletilmiştir. II. yüzyılda Roma İmparatoru Hadrianus (117-138) tarafından yeniden kurulan şehir, onun adına izâfeten Hadrianopolis adını alır. Bu ad yaygınlik kazanmakla birlikte Orestia veya Orestias adı da unutulmamıştır. İslâm kaynaklarında ise Hadrianopolis'ten bozma "Edrenos", "Edrenaboli" tarzında yazıldığı gibi I. Murad zamanında "Edrene" imlâsı benimsendi ve uzun süre bu şekilde anıldıktan sonra muhtemelen XVIII. yüzyıldan itibaren "Edirne" olarak söylenmeye başlandı.

Edirne'nin 1361 yılında I. Murat zamanında Osmanlılar tarafından fethi, esâsen Balkanlar ve Avrupa tarihi açısından da bir dönüm noktasını teşkil eder. Bundan sonra Edirne, bulunduğu konum itibarıyla bir yandan Rumeli fetihleri için bir harekât üssü fonksiyonunu icra ederken, bir yandan da İstanbul'un fetih planlarının hazırlandığı merkez olur.

Edirne'nin fethi ile şehir hızlı bir büyüme gösterir ve başkent Bursa'dan Edirne'ye taşınır. Bundan sonra şehir tam anlamıyla Türk mimarisinin en güzel örneklerine ev sahipliği yapar. Aynı zamanda ilim ve kültürün de merkezi olur.

XVII. yüzyılın büyük şairi Nefî, 1612 yılında Edirne'ye gelir ve bu güzel şehir karşısındaki duygularını meşhur kasidesinde şu şekilde dile getirir:

"Edrine şehri mi bu yâ Gülşen-i me'vâ mıdır

Anda kasr-ı pâdişâhî cennet-i a'lâ mıdır"

Sayın Misafirlerimiz,
Zeytinburnu Belediyesi
Tarihin İzinde Edirne Kültür Gezisi'ne

HOŞ GELDİNİZ

Gezi programı şu şekilde planlanmıştır:

- 07.00 Zeytinburnu'ndan Hareket
- 08.30 Otobüste Kahvaltı İkrarı
- 09.30 Dinlenme Tesislerinde Mola
- 10:00 Edirne Belgesel Filminin Gösterimi
(Lütfen QR kodu okutun)
- 10.30 Edirne'ye Varış
- 10.45 Meriç (Mecidiye) Köprüsü
26 Mart 1913 Şehitliği
Lozan Anıtı
Tarihi Tren İstasyonu
II.Bayezid Külliyesi ve Darüşşifa Sağlık Müzesi
Kırkpınar Yağlı Güreş Alanı
- 13.30 Öğle Yemeği
- 14.30 Eski Camii
Selimiye Camii
Üç Şerefeli Camii
Arasta
- 17.30 İstanbul'a Hareket
- 21.00 İstanbul'a Varış

Meriç (Mecidiye) Köprüsü

Yeni Köprü adıyla da anılan köprü Karaağaç Mahallesi'ni Edirne'ye bağlamakta olup yapımı II. Mahmut döneminde gündeme gelmiş ancak inşasına II. Abdülmecid döneminde 1842 yılında başlanmış ve 1847 senesinde tamamlanmıştır. Köprü'nün on üç büyük kemeri olup, korkulukları yekpâredir. Bu köprü'nün üzerinde Meriç Nehri'nin her iki tarafının seyrine doyum olmayan bir manzarası vardır.

26 Mart 1913 Şehitliği

Karaağaç Yolu'nun (Lozan Caddesi) ortalarında ve sağ yönde durulduğunda görülen yapıdır. Burada, adı "Kara Gün" konulan 26 Mart 1913 tarihindeki Bulgar işgali sırasında gerçekleşen ibret dolu bir kahramanlık öyküsü yatar.

"Edirne teslim olmuştur. Ama burada düşmanı bekleyen 9 jandarma (Bazılarına göre 12) bu haberi komutanlarından duyana ve yeni emir alana kadar savunma savaşı vermede kararlıdır. Teslim haberlerine aldırılmazlar ve tamamı kahramanca savaşarak şehit olur. Kurtuluş Savaşı sırasında bu acı öyküyü dinleyen dönemin Valisi Hacı Adil Bey çok etkilenir ve bu kahramanlar için 1915'te bir anıt yapımına öncülük eder."

Anıt'ın projesi mimar Talat Bey ve bir Fransız mühendis tarafından hazırlanmıştır.

Lozan Anıtı

Edirne Karaağaç Semtinde bulunan Trakya Üniversitesi Rektörlüğü alanı içerisinde yer almaktadır. Anıtın dikilmesinde Trakya Üniversitesi ve Edirne Valiliği ile diğer kuruluşlar önemli bir çaba sarfetmişlerdir.

Lozan Anlaşması ile Karaağaç'ın tekrar Türk topraklarına kazandırılmasını ve Lozan Anlaşması'nda kazanılan diplomatik zaferi temsil etmektedir. Anıtın bitişğinde ise Lozan Müzesi bulunmaktadır. Lozan Barış Antlaşması ve Karaağaç'ın bu antlaşmayla kazanımı anısına, Trakya Üniversitesi ile Edirne Belediyesi'nin öncülüğünde yapılan Lozan Anıtı'nın temeli 29 Mart 1998'de atılmıştır. 19 Temmuz 1998'de dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından ziyarete açılan Lozan Anıtı üç yüksek sütundan oluşur. Birincisinin

yüksekliği 36.45 metredir ve Anadolu'yu sembolize eder. İkincisi 31.95 metredir ve Trakya'yı simgelemektedir. Üçüncüsü ise 17.45 metre uzunluğu ile Karaağaç'ın simgesidir. Beton çember, birliği, genç kız figürü; estetik, zerafet ve hukuku, kızın elindeki güvercin, barış ve demokrasiyi, diğer elindeki belge de, Lozan Anlaşması'nı sembolize eder.

Tarihi Tren İstasyonu

Edirne'nin Karaağaç Kasabasında bulunan ve II. Abdülhamid devrinde yaptırılan istasyon binasıdır. Edirne Tren Garı olarak inşa edilmiş olan bina günümüzde Trakya Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi olarak kullanılır. Edirne Tren Garı, İstanbul'daki Sirkeci Garı örnek olarak yapılmış gar binalarından birisidir. Şark Demiryolları Şirketi adına Mimar Kemalettin Bey tarafından neoklasik üslupta inşa edildi. Üç katlı, dikdörtgen planlı ve 80 metre uzunluğunda olan yapı İstanbul'u Avrupa'ya bağlayan demiryolunun en önemli istasyonlarından birisi idi.

II. Bayezid Külliyesi ve Darüşşifa Sağlık Merkezi

Edirne merkez Yeniimaret semtinde bulunan Darüşşifa, şehir merkezine 3 km., tarihi Kırkpınar güreşlerinin yapıldığı Sarayıçi, Osmanlı Saray kalıntıları ve Balkan Şehitler Anıtı'na 1 km. uzaklığındadır. Sultan II. Bayezid tarafından kendi adıyla anılan külliye içinde yer alan Darüşşifa 1484-1488 yılları arasında Tunca nehri kenarında yaptırılmıştır.

Osmanlı Bimarhaneleri arasında önemli bir yeri olan bu Darüşşifa'nın musikiyle hasta tedavisi en önemli özelliğidir. Tedavide musikin yanı sıra su sesi ve güzel kokudan da yararlanılmaktaydı. Şadırvandan fışkıran suların çıkardığı ses, tedavinin önemli bir kısmını oluşturmakta hastayı huzura kavuşturmaktaydı.

Darüşşifa'yı gezen Evliya Çelebi'de burası için; "hastalara deva, dertlere şifa, divanelerin ruhuna gıda ve def'i sevda olmak üzere 10 adet biri Neyzen, biri Keman, biri Musikar, biri Santur, biri Çengi, biri Çenk Santuri, biri Ud olup haftada üç defa hastalara ve hassaten delilere musiki faslı verilirdi" der ve devamında cümle saz ve makamların da ruha gıda olduğunu belirtir.

Günümüzde Trakya Üniversitesi Sağlık Müzesi olarak hizmet veren yapı, 2004'te Avrupa'nın En İyi Müzesi ödülünü almıştır.

Kırkpınar Yağlı Güreş Alanı

Meşhur Kırkpınar yağlı güreşlerinin değişmez adresi olan ve Sarayıcı semtinde yer alan Kırkpınar Er Meydanı, geleneksel kültüre yakından tanıklık etmen için iyi bir durak. II. Murad'ın Edirne'yi fethetmesinden sonra gelenek haline gelen ve günümüzde de her yıl düzenlenen yağlı güreşlerin yanı sıra yıl boyu pek çok ulusal ve uluslararası etkinliğe de ev sahipliği yapan meydan, hem merkezi konumu hem de tarihi yerlere olan yakınlığıyla turistler tarafından sıkça ziyaret ediliyor. Kırkpınar Er Meydanı'nın hemen yanında sıralanan pehlivan heykellerini görebilirsiniz.

Eski (Ulu) Camii

Yapımına Yıldırım Bayezid'in oğlu Süleyman Çelebi tarafından (1402-1410) başlanan camii, Çelebi Sultan Mehmed (1413-1421) döneminde tamamlanmıştır. Caminin planlamasını Hacı Alaeddin, mimari uygulamasını Ömer ibn İbrahim yapmıştır. Cami mimarisinin ana elemanları olarak da kullanılan kemerler, Selçuklu köprü kemerleri ile aynı kökene dayalı olarak, fakat farklı bir düzende kullanılmıştır.

Caminin geç devire ait yazıları ise Cezayirli Hacı Hasan (1770), Mustafa Tevfik Efendi (1904) ve Sultan II. Abdülhamit tarafından yazılmıştır. Eski Cami, Bursa Ulu Camii'nden farklı olarak bir son cemaat yerine de sahiptir. Yapıya bitişik olmayan batıdaki minarenin ise daha sonra eklendiği bilinmektedir.

Selimiye Camii

Mimar Sinan'ın 80 yaşında tamamladığı ve "ustalık eserim" diye adlandırarak özel bir değer atfettiği Selimiye Camii, dünya mimarlık tarihinin şaheserlerinden biridir. Edirne'de, merkezde, kente tepeden bakan yamaçta yükselen cami, Osmanlı İmparatorluğu'nu simgeleyen bir anıt yapıdır. II. Selim için yapılan bu caminin neden İstanbul'da değil de, Edirne'de yapılmış olduğu sorusu belgelere dayanarak saptanamamıştır. Fakat Sultan'ın Edirne'ye olan sevgisi ve buraya bir cami yapma isteği ve bunun yanı sıra, İstanbul'un bütün yüksek noktalarının daha önceki Sultan Külliyesi tarafından işgal edildiği anımsanacak olursa, Sarayı ve Avrupa yolu üzerindeki konumu ile her zaman bir ikinci başkent gibi işlev görmüş olan Edirne'nin seçiminin tesadüfî olmadığı söylenebilir.

Kapısındaki kitabeye göre yapımına II. Selim'in (1524-1574) emriyle 1568 yılında başlanan cami, padişahın ölümünden sonra 14 Mart 1575'te ibadete açıldı. 130mx190m boyutlarında, duvarla çevrili bir avlunun ortasında yer alan yapı yaklaşık 40 metre boyunda ve 60 metre enindeki ibadet mekânıyla, buna kuzeyden bitişik olan hemen hemen aynı boyutlardaki şadırvanlı avludan oluşuyor.

Selimiye Camii 43,28 metre yüksekliğe ulaşan 31,30 metre çapındaki kubbesi, 6 metre genişliğindeki kemerlerle birbirine bağlanan sekiz fil ayağına dayanarak, pencerelerle delinmiş yüksek bir kasnağa oturuyor. Cami kütesinin dört yanında yer alan yaklaşık 71 metre yüksekliğindeki üç şerefeli ince uzun minareler hem dış görünümde dengeli bir düşeylik duygusu yaratıyor hem de yapının merkezi plan şemasını vurguluyorlar.

Selimiye Camisi'nin taş duvarlarla çevrili geniş dış avlusunda, Dar'ül Sübyan, Dar'ül Kur'a ve Dar'ül Hadis yapıları bulunmaktadır. Bu yapıların Dar'ül Hadis bölümü Türk İslam Eserleri Müzesi olarak kullanılmaktadır. Dar'ül Kur'a bölümü ise Vakıf Müzesi'dir. Cami terasının altında yer alan Arasta (çarşı), III. Murat zamanında Selimiye'ye gelir sağlamak için yaptırılmıştır.

Bu devasa yapı, ilk günkü gibi bugün de, eşsiz güzelliği ile halen İslam Dünyasının en önemli zafer sembolleri arasında yerini almaktadır.

Arasta

III. Murat, Selimiye Camisi'ne gelir sağlamak için Mimar Davut Ağa'ya yaptırmıştır. 256 metre uzunluğunda ve 73 kemerlidir. İçinde iki yanda 124 dükkan vardır. Evliya Çelebi, buranın 'Kavaflar Çarşısı' olduğunu yazar. Dua kubbesinde, burada dükkanı bulunanların her sabah, doğru iş yapacaklarına ant içtikleri ve dua ettikleri belirtilir.

Ek olarak bunları da yazabilirsin

Arasta: "Çarşılarda aynı işi yapan esnafın bulunduğu bölüm" olarak tanımlanır. Selimiye Arastası Selimiye Camisi'ne gelir getirmek amacıyla; bu caminin yapımından sonra Sultan III.Murat döneminde Mimar Sinan'ın kalfası Davut Ağa'ya yaptırılmıştır. Arasta'nın yapılış nedenlerinden biri olarak; Selimiye Camisi'ne mimari açıdan batı ve güney yönünden destek verme ihtiyacı gösterilir.

Evliya Çelebi bu çarşının; ucuz, özensiz ve bayağı cins ayakkabı yapan ve satan esnaf anlamına gelen kavaflara ayrıldığını yazar. Bu nedenle zamanla Kavaflar Çarşısı(veya aynı anlamda kullanılan Haffaflar Çarşısı) adını aldığı söylenir.

Binanın ortasındaki kubbe "Dua Kubbesi" olarak bilinir. Dükkan sahiplerinin her sabah burada toplanıp doğru iş yapacaklarına dair yemin ve dua etmeleri nedeniyle böyle adlandırılmıştır. İlk dönemlerinde çarşının üstünün tümüyle kurşun kaplı olduğu, ancak bu kaplamanın zamanla onarım giderlerinde kullanılarak tüketildiği bilinir.

Üç Şerefeli Camii

Cami, II. Murat tarafından 1437-1447 tarihleri arasında yaptırılmıştır. Avlu penceresinin ikisinin alınlığında Sultan Murat adını taşıyan kitabeler vardır. Cami 1752 depreminde hasar görmüş iç ve dışı yedi kubbesi ve şerefelerine kadar 4 minare yıkılmış. 1764'de Sultan III. Mustafa tarafından tamir ettirilmiştir.

Son cemaat kubbeleri tamirde değiştirilmiş, bununla beraber avludaki 15 kubbesi orijinal kalem işleriyle kalabilmiştir. Bu yapı, Bursa Muradiye ve Edirne Muradiye camilerinden sonra 3. sırada en eski kalem işi kullanılan eserdir. Ayrıca Türk mimarisinde ilk dört minareli yapı olma özelliğini taşır. Yüksekliği 68 metre olan minarede, birinci şerefeye üç, ikinci şerefeye iki, üçüncü şerefeye tek merdivenle çıkılır. Caminin mimari özelliği geleneksel Ulu Cami tipine yeni bir biçim ve daha zengin bir iç mekân ifadesi kazandırmış olmakla birlikte bu durum büyük merkezi kubbeli ve revaklı avlu mimarisine sahip camilere geçiş döneminin de öncülüğünü yapmıştır.

